

1. Про внутрішній водний транспорт: Закон України від 03 грудня 2020 року № 1054-ІХ. *Офіційний вісник України*. 2021. №4. Ст. 201 (із змінами і доповненнями станом на 27.10.2022).

2. Про затвердження Інструкції про порядок виявлення у водіїв транспортних засобів ознак алкогольного, наркотичного чи іншого сп'яніння або перебування під впливом лікарських препаратів, що знижують увагу та швидкість реакції: наказ МВС України та МОЗ України від 09 листопада 2015 року № 1452/735. *Офіційний вісник України*. 2015. №88. Ст. 2965.

3. Документування фактів керування водними транспортними засобами особами, що перебувають у стані сп'яніння: науково-практичні рекомендації / О.М. Мердова, А.П. Сахно, І.К. Хозлу, А.В. Червінчук. Кропивницький, 2022. 31 с.

Вадим Чалик,
викладач кафедри
загальноправових дисциплін
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ

ОСОБЛИВОСТІ ВИКОРИСТАННЯ ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ У СОЦІАЛЬНІЙ СФЕРІ

Правова трансформація на даному етапі українського державотворення супроводжується демократизацією та розвитком громадянського суспільства, трансформацією суспільного життя та змінами в соціальній сфері. Нові соціально-економічні відносини мають значний вплив на формування соціальної політики та діяльність різних соціальних інститутів. Поглиблений розвиток сучасних комунікаційних технологій та процес глобальної інтеграції вимагають від правоохоронних органів якісного інформаційного забезпечення та високошвидкісного отримання даних. Вищевикладене свідчить про актуальність особливого змісту використання інформаційних технологій у сфері реалізації та захисту соціальних прав громадян.

Для успішного розвитку суспільства, утвердження верховенства права, визначення соціальних пріоритетів та створення рівних можливостей для всіх громадян необхідно зосередитися на вирішенні проблем соціального забезпечення та соціального захисту, а також створити можливості для адаптації вразливих груп населення в соціальному середовищі – сім'ї, школі, місцевій громаді та суспільстві. Ці завдання можуть бути успішно вирішені лише за умови створення дієвих та ефективних у своїй діяльності соціальних служб, активної участі в соціальній роботі фахівців соціальної сфери та власне користувачів соціальних послуг [1, с. 175].

Сьогодні впровадження нових інформаційних технологій у суспільне життя призвело до значних змін у соціокультурній реальності. Нові інформаційні технології стали невід'ємною частиною сучасного суспільства і

мають значний вплив на подальший економічний та соціальний розвиток людства. Це обумовлює необхідність всебічного вивчення надсучасних інформаційних технологій, комунікації, осмислення трансформаційних процесів, що відбуваються в системі комунікацій. Тому й діяльність соціальних працівників також пов'язана із необхідністю використовувати у своїй роботі візуалізованих засобів представлення інформації в електронній формі.

Наша країна стала на шлях побудови "сервісної держави". Розвиток низки спеціальних практик, ресурсів та програм, спрямованих на полегшення процесу отримання адміністративних послуг, лише позитивно вплине на імідж держави в очах громадян та на світовій арені. Цей процес зумовлений низкою факторів, серед яких зручність отримання послуг онлайн, економія часу та енергії. Оцифрування адміністративних послуг проявляється у запровадженні електронного урядування, яке є вимогою часу та наступним кроком у розвитку суспільних відносин, тому його необхідність та актуальність не викликає сумнівів [2, с. 330].

Активний процес інформатизації впливає на всі важливі сфери суспільної діяльності, в тому числі і на право. Як багатогранне соціальне явище, право постає в багатьох різних формах і виконує важливі функції, а використання цифрових технологій у праві відбувається в різних напрямках. Процес інкорпорації цифрових технологій у право передбачає прийняття відповідних законів, які визначають умови та порядок використання цифрових технологій у певних видах юридичної діяльності [3, с. 117].

Завдяки широті сучасної інформаційної сфери та глибині її насиченості існує багато різних способів передачі даних і, відповідно, посткомунікаційних каналів, якими вони передаються. Українські ІКТ еволюціонують та намагаються відповідати часу, доносячи до максимальної кількості аудиторії те чи інше повідомлення від певного комуніканта. Дослідники відзначають, що введення і використання нових медіатехнологій призводять до появи нової форми політичної комунікації, яка стає більш керованою громадянином. Характеристика сучасного суспільства як «інформаційного суспільства» стала можливою, оскільки і всі соціальні процеси здійснюються шляхом обміну інформацією [4, с. 45].

Цифрові технології відкривають широкі можливості для трансформації адміністративних систем, зокрема у сфері надання адміністративних послуг. Кожен новий етап інтеграції цифрових технологій та їх розвитку ("цифровізація" процесів, електронне урядування, цифровий уряд) призводить до суттєвих змін у використанні різних технологій, а також в організації діяльності органів публічної влади та їх взаємодії з громадянами [5, с. 15].

Якщо на ранніх етапах інтеграції в інноваційні системи державотворення інформаційні технології дозволяли оптимізувати та автоматизувати існуючі адміністративні процедури (часто на основі

стандартизації процедур), то зараз, на етапі побудови цифрового уряду, технології використовуються для підвищення якості державних послуг та суспільних благ, їх соціальної цінності, а також для покращення якості життя громадян. Це розглядається як можливість реалізації послуг і товарів, адаптованих до структури та процедур надання з урахуванням індивідуальних потреб.

Інформаційні технології в системі соціального захисту можна поділити на такі категорії: державні інформаційні системи, що базуються на виконанні запитів з державних реєстрів, автоматизують роботу служб соціальної сфери, дозволяють користувачам самостійно знаходити та отримувати необхідну інформацію, а також технології, що допомагають надавати соціальні послуги та є інструментом для роботи соціального працівника. Саме тому працівники соціальної сфери повинні володіти інструментарієм для роботи з сучасними інформаційними технологіями. Стратегія цифровізації та запровадження інформаційних технологій в системі соціального захисту орієнтується на задоволення потреб людини, визначених цільових категорій, а також на реалізацію сучасного інструментарію інформаційних систем для автоматизації рутинних процедур надання соціальних послуг, забезпечення соціального захисту, можливості виконання самостійних запитів на інформацію та виплати за допомогою веб-порталів [6, с. 77].

Тож цифрові технології в праві являють собою особливим чином організований процес застосування засобів комп'ютерної та іншої електронно-обчислювальної техніки, програмного забезпечення, інформаційно-комунікаційних мереж та інших цифрових засобів, за допомогою яких здійснюється збирання, фіксація, обробка, зберігання та поширення правової інформації, а також створення нових документів в електронній формі.

Прискорена інформатизація суспільств і держав вимагає розвитку національного правового середовища (з урахуванням міжнародного рівня) у сфері інноваційних інформаційно-комунікаційних технологій. Під діджиталізацією розуміється впровадження цифрових технологій в усі сфери життя – від людських відносин до промислового виробництва, від побутових товарів до дитячих іграшок та одягу. Це також перетворення біологічних і фізичних систем на кібербіологічні та кіберфізичні системи (системи, що поєднують фізичні та обчислювальні елементи).

Основними напрямками застосування цифрових технологій у праві є: електронне урядування (публічне управління); електронне правосуддя (судочинство); електронні юридичні послуги (консультації); електронний адвокат; електронна демократія. Видами цифрових технологій у праві є: державні електронні реєстри; інформаційно-комунікаційні системи; інформаційно-пошукові аналітичні правові системи; інформаційні (автоматизовані) системи; електронні комп'ютерні мережі офіційних веб-

сайтів державних органів і органів місцевого самоврядування тощо.

Метою сучасної держави є організація взаємодії між державними (адміністративними) інституціями та суспільством в інформаційно-технологічний спосіб, з використанням цифрових технологій для забезпечення найкращого задоволення потреб громадян та надання адміністративних послуг. Цифровізація публічних послуг шляхом використання інформаційно-комунікаційних технологій підвищує ефективність, відкритість та прозорість діяльності органів державної влади та органів місцевого самоврядування і сприяє формуванню нового типу держави, орієнтованої на задоволення потреб громадян. Правову основу системи оцифрування адміністративних послуг мають становити нормативно-правові документи, які мають переглядатися та коригуватися відповідно до поточної ситуації. Зокрема, потребує унормування та деталізації процес, спрямований на розширення видів електронних адміністративних послуг «Дія» [7, с. 59].

Інформатизація людського життя є одним із чинників, що змінює зміст соціальної роботи. Процес інформатизації соціальної роботи ґрунтується на використанні інформаційно-комунікаційних технологій у наданні соціальної підтримки людям, які перебувають у складних життєвих обставинах. Сучасний стан світового суспільства характеризується широким проникненням комп'ютерних технологій у різні сфери людської діяльності, включаючи економічну, соціальну та адміністративну. Комп'ютеризація прискорила передачу та обмін інформацією між суб'єктами адміністративного права. Сьогодні роботу правоохоронних органів вже неможливо уявити без комплексної системи обліку, в якій комп'ютерні підсистеми та комп'ютерні бази даних для обліку нормативно-правових актів перебувають у тісній взаємодії, а необхідні дані можуть бути отримані миттєво.

Таким чином, інформаційні технології стрімко стають важливим рушієм розвитку не лише світової економіки, а й інших сфер людської діяльності. Сьогодні практично неможливо знайти галузь, де б не використовувалися інформаційні технології. Наразі відсутність чітких методів та стратегій отримання загальної та базової інформації призводить до практичних проблем. Для того, щоб цього не сталося, важливо постійно вивчати всі питання, пов'язані з різнобічними методами отримання інформації, вдосконалювати процес отримання такої інформації, впроваджувати сучасні технології в адміністративне право та їх використання, а також виводити технічний розвиток у сфері реалізації та захисту соціальних прав громадян на більш високий рівень.

1. Олійник Г. М. Сучасні інформаційні технології у практичній діяльності соціального працівника. *Актуальні питання, проблеми та перспективи розвитку науки та освіти* : матеріали І всеукраїнської міждисциплінарної науково-практичної конференції (м. Полтава, 27-28 квітня 2022 року). Полтава : Луганський національний

університет імені Тараса Шевченка, 2022. С. 175-179.

2. Краковська А.Є., Бабик М.К. Цифровізація адміністративних послуг в Україні: проблеми та перспективи розвитку. *Науковий вісник Ужгородського національного університету*. 2022. Вип. 70. С.329-334.

3. Петренко Н. О., Машковська Л. В. Цифровізація державних адміністративних послуг в Україні: нормативно-правові аспекти. *Право і суспільство*. 2020. № 2. С. 112-119.

4. Кочубей Л. Особливості сучасних інформаційно-комунікативних технологій в Україні. *Наукові записки Інституту політичних і етнонаціональних досліджень ім. І. Ф. Кураса НАН України*. 2017. Вип. 3. С. 44-70.

5. Адміністративістика в умовах цифровізації: теорія, правове регулювання, практика : монографія / авт. колектив: С. В. Ківалов, Л. Р. Біла-Тіунова, Т. А. Латковська та ін. Одеса : Видавничий дім «Гельветика», 2022. 800 с.

6. Додон О. Інформаційні технології в системі соціального захисту. *Modeling the development of the economic systems*. 2023. № 2. 74–78.

7. Єгорова-Луценко Т. П. Цифровізація у сфері надання адміністративних послуг. *Цифрові трансформації України 2020: виклики та реалії*: зб. наук. пр. НДІ ПЗІР НАПрН України № 1 за матеріалами круглого столу, 18 вересня 2020 р. Харків: НДІ ПЗІР НАПрН України, 2020. С. 53-62.

Валентина Чернобук,

викладач кафедри

загальноправових дисциплін

Дніпропетровського державного

університету внутрішніх справ

АДМІНІСТРАТИВНА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ У СИСТЕМІ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДЕРЖАВОЮ ЗАХИСТУ ПРАВА ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ ОСОБИ

Адміністративна відповідальність у системі забезпечення державою захисту права інтелектуальної власності особи є одним із важливих елементів цієї системи. Вона спрямована на превенцію та припинення порушень права інтелектуальної власності, а також на відновлення порушених прав та компенсацію завданих збитків.

Адміністративна відповідальність за порушення права інтелектуальної власності передбачена Кодексом України про адміністративні правопорушення (КУпАП). До таких правопорушень належать, зокрема [1]:

Незаконне використання об'єктів права інтелектуальної власності. Це правопорушення може полягати у використанні об'єкта права інтелектуальної власності без дозволу правоволодільця, у тому числі у виробництві, розповсюдженні, демонструванні, виконанні, показі, публічному спожитті, імпорті та іншому використанні об'єкта права інтелектуальної власності без дозволу правоволодільця.

Привласнення авторства на об'єкт права інтелектуальної власності. Це правопорушення полягає у запереченні авторства на об'єкт права